

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondențele se adresează redacției
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	„FOAIA DIECEZANĂ“
„ „ „ pe 1/2 an 5 „		iar banii de prenumerațiune și inserțiunile la
„ România și străinătate pe an 14 franci		ADMINISTRAȚIUNEA
„ „ „ pe 1 an 7 „		Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș

În preajma Adunării generale

Ne aflăm în nemijlocita apropiere a timpului, în care Reuniunea învățătorilor noștri își va ține Adunarea generală. S'a plinit timpul, ca să se aprepțieze lucrarea Reuniunii noastre în anul societar expirat. Stând atât de aproape de acest moment important, credem, că nu ni se va lua în nume de rău, dacă cu acest prilej îndrăznim a atinge câteva lucruri privitoare la acest obiect. Zicem numai *câteva*, pentru că nu voim a intra în amănunte.

Dacă, după raportul general — ce ne stă înainte — al comitetului, am încercă să ne facem o idee despre activitatea Reuniunii noastre din anul societar expirat, nu putem ajunge la concluziile, la cari am fi dorit să ajungem; pentru că asemănând activitatea dezvoltată în despărțăminte în anii trecuți și în 1904/5, vedem: că aceleaș persoane cu teme și lucrări de acelaș fel obvin în fiecare an, că încassarea taxelor în despărțăminte lasă mult de dorit, că bibliotecile sunt într'o stare de tot slabă, numele și activitatea prezenților rămâne acoperită sub vâlul necunoscutului. Noi nu zicem, că despărțămintele Reuniunii noastre nu desvoaltă activitate, — pentru că un Român bine cunoscător al psihologiei poporului nostru a zis, că la noi Românii *se discută mult și se lucră puțin*. Nu zicem, că Reuniunea noastră nu progresează pe toate terenele, — pentru că la noi sunt prea obișnuite tămâierile împrumutate. Nu zicem, că la noi se lucră în mod greoi și tot după un șablon; nu zicem, că Reuniunea noastră nu se ocupă cu teme, la a

căror rezolvire ar putea da mână de ajutor îndeosebi învățătorimea, — pentru că toate acestea le arată destul de lămurit rapoartele generale ale comitetului. Nu zicem, că Reuniunea noastră nu pârținește sau nu sprijinește nouile idei pedagogice, pentru că — din cei din urmă câțiva ani — n'am văzut nici o lecție model publicată în vre una din Foile, în cari s'ar putea publica astfel de lecțiuni ținute în adunările despărțămintelor. Nu zicem, că învățătorimea noastră nu arată nici un interes față de obiectele ce se portracează în Adunarea generală, afară de punctul privitor la alegerea funcționarilor, — pentru că aceasta s'a arătat în mod vădit în Adunarea generală din anul trecut, despre care și un bărbat neapartinător Reuniunii noastre a zis, că cu adevărat adunare de inteligenți a fost aceasta. Un lucru însă trebuie să ni-l concedă fie cine, anume: lipsa duhului dătător de viață, care ar putea ațâța și nătrî un foc sfânt între membrii Reuniunii și i-ar face capabili de o muncă rodnică și deamnă de admirat în ochii tuturor. Dar nu e prea târziu. Să căutăm rana la noi înșine și să folosim mijloacele pentru tămăduirea ei. Să scuturăm tina de pe ochiul minții și însuflețiți de ideale, lăpădând dela noi dorul după mărirea deșartă, să ne adunăm împreună, și atunci — după cuvântul prorocului — neamurile, cari nu ne știau, chema-ne-vor, și popoarele, cari nu ne cunoșteau, alerga-vor la noi.

Alter-ego

Festivitățile dela Sibiu

(Continuare)

Limba noastră literară în timpul din urmă a apucat să înainteze frumos. Direcțiunea poporală ce a luat, o face mai românească și astfel o aduce mai aproape de aceea la cari se adresează. Salutăm din toată inima pe tinerii cu talent și cu pregătiri, cari se afirmă cu atâta succes drept stegari ai viitoarei noastre literaturii.

Direcțiunea latinistă a dispărut cu desăvârșire, căci limba ei n'a fost adevărată limbă românească, ci o creațiune artificială prea latinizatoare, pe care poporul n'a înțeles-o. Prin excesul aberațiilor sale ajunserăm la stadiul ciudat să avem două limbi: una pe care o scriau intelectualii și alta pe care o vorbește poporul. Un dezastru mai monstruos nici că se poate închipui.

Spre norocire, ne-am trezit din visul ametei-li latinizatoare și astăzi ne aflăm pe calea cea mai bună.

Să băgăm însă bine de seamă, ca trecerea asta din o direcțiune în alta, să nu se facă într'un fel exagerat și astfel greșit. Având drept steag al dezvoltării limbii noastre direcțiunea poporală, să nu scoatem tot ce nu pare a fi poporal, ci numai ce nu-i românesc.

Să respectăm cuvintele introduse în uzul comun și să nu introducem de cât de acele cari lipsesc din graiul poporului.

Urmărind cu luare aminte dezvoltarea limbii noastre literare dincoace de Carpați, vedem că s'au ivit și unele schimbări cari nu pot să fie aprobate. Tendința de a crea o limbă cât mai poporală, eliminează multe cuvinte latine de mult încetățenite și introduc o droaie de vorbe mai cu seamă slave și de alte seminții, pentru-că acele ar fi mai aproape de popor.

Astfel câtă vreme mai de mult limba noastră gemea de latinisme. — astăzi începe a fi încărcată de slavisme și de alte străinisme. Dintr'un extrem, putem să cădem în altul; din extremul latinist, în cel slavist.

Cuvântul „popor“ după unii nu mai e bun; dacă vrei să scrii neaoș românește, zici „norod“.

Ei scriu „slava“ și „slăvit“, de-și avem frumosul cuvânt: „mărire“ și „mărit“.

Dealurile cu vii, cunoscute mai de mult cu numele de „promontor“ — acum se numesc mai pe românește „podgorie“.

Verbul „garantează“ li-s'a părut prea latinesc și l'au înlocuit cu altul care „chezășuește“ de românească sa.

În loc de „a conduce“ li-e mai atrăgător „a călăuzi“; în loc de „literă“ — „slovă“ și în loc de a „înaintă“ — a „hălădui“.

A scrie „exemplu“ e prea latinesc. Cu cât mai verde românește sună cuvântul „pildă“?

Cuvântul „meserie“ nu le ajunge, mai zic și „meșteșug“.

A „forma“ ceva asemenea le pare prea latinește; unii scriu în stil mai poporal și mai curat românește a „alcătui“.

Cea-ce însă mai tare isbește din câte exemple a'și putea cită, este treimea: gospodărie, gospodar și gospodină.

Se știe că la noi dincoace de Carpați, poporul român nicăiri nu cunoaște cuvintele aceste. Nici chiar

în Bănat, unde s'au vârit în limbă cele mai multe vorbe slave. Nici trăbuintă n'avem de ele, căci noi zicem: economie, econom și econoamă. Ba sunt și urite, cele mai isbitoare și respingătoare slavisme. Și totuș ce să vezi! De un șir de ani se introduc și la noi în multe scrieri menite pentru popor ca cuvinte poporale.

Pentru-ce? Pentru-că ele se află în graiul de peste Carpați și în deosebi în cel din Modolva.

Ei bine, noi adoptăm cu plăcere cuvintele de dincolo dacă acele sunt frumoase și românești; dar' a introduce astfel de slavisme și la noi, este a ne murdări limba.

Tendința de frunte în dezvoltarea limbii noastre ne impune datorința, să stăruim ca aceea să devină cât mai curată, cât mai românească.

Iată steagul nostru literar!

Aderenți ai acestui steag, trebuie să veghiem cu ochii în patru la formarea limbii noastre, ca nu cumva într'una din zile să ne „pomenim“ cu fraze „poporale“ de aceste:

„Slova alcătuește slava norodului. Gospodăria meșteșugită chezășuește hălăduirea gospodarului. Gospodina dă în vileag pilde călăuzitoare la cinste“.

Am pronunțat principiul. Nu insist mai mult asupra lui, căci de sigur toți sunteți de o părere cu mine. Scopul meu a fost numai să vă atrag luarea aminte asupra pomirii greșite ce se obsearvă la unii mănuitori ai condeiiului la noi în timpul mai nou.

Este și de prisos a lungi vorba asupra acestei chestiuni, căci pericolul nu este atât dd mare; tot ce nu e natural, pierde de sine. Cum curentul latinist a dispărut, astfel are să se stingă și acesta, spre a face loc unei direcțiuni radicale românești.

Dorind din inimă ca și ocaziunea aceasta să contribuie la întărirea acestei direcțiuni, vă salut cu stimă și deschid adunarea generală.

Reproducem și scrisoarea, cu care d-l Alexandru Mocsonyi a salutată adunarea generală a „Asociațiunii“.

Onorată adunare generală!

Domnule prezident! Asociațiunea sârbează de astădată o sârbare rară și — amăsurat pregătirilor în stil mare făcute — chiar grandioasă: Inaugurarea festivă a muzeului nostru isforic și etnografic.

Muzeele se rangează în catagoria institutelor culturale mai înalte. Intemeierea unor asemenea institute constitue un eveniment important și înseamnă în viața culturală a popoarelor cu drept cuvânt o istorică piatră de demarcare, căci dovedește că s'a trezit deja interesul și pentru trebuințele culturale mai înalte. În măsură potențată revine însă aceasta importanță istorică sărbării noastre inaugurale, după-ce poporul nostru se află încă așa zicând pe pragul culturii sale naționale.

Firește, nu din vina sa!

Nu există doar' în patria noastră popor, care ar fi avut o luptă de existență atât de grea ca poporul român. Veacuri pline de vifore și furtuni au apăsât

cu greutate de plumb asupra acestui popor. Părăsit de lamura elementelor sale conducătoare, aruncat secol de-a rândul fără apărare în calea valurilor devastatoare ale popoarelor barbare și — prin o uniune, fără păreche în istorie, a celor trei națiuni compatriotice ale sale — desbrăcat până la nuda existență chiar și de dreptul său de om, a căzut acest popor pentru un alt șir de secol în o stare de letargie națională.

Dar' dacă acest popor cu toate aceste s'a trezit din somnul său secular prin zorile erei libertății popoarelor, înviat, ca și din morminți, din ruinele medievale la viață nouă în neștirbita integritate a individualității sale naționale, ca inspirat de schintea divină a conștiinții sale naționale să pornească cu vigoare juvenilă pe căile culturei moderne: apoi este aceasta o probă eclatantă a vitalității indestructibile a acestui popor, a unei vitalități, care ne luminează acum din noaptea întunecoasă a celui trecut posomorât ca și o stea strălucitoare și mult promițătoare, căci în aceasta vitalitate indestructibilă rezidă puterea elementară a aspirațiilor naționale culturale.

Iar' în legitimitatea incontestabilă a acestor aspirațiuni zace puterea lor morală. Căci, iarăș putem zice, că în patria noastră, și poate chiar departe peste marginele ei nu există popor ale cărui aspirațiuni culturale ar fi mai legitime decât cele ale poporului român. Nu există aspirațiuni mai inofensive decât acestea; nu există aspirațiuni, de cari ar stă mai departe orice tendințe agresive, de cât acestea. Nu în sarcina altora, nu cu vătămarea și păgubirea drepturilor și libertăților altora, ci numai cu mijloacele propriului fond de viață voim să realizăm aceste aspirațiuni, respectând strict toate stăruințele legitime ale altora, reclamând însă și pentru noi aceeaș respectare a stăruințelor noastre similare; voim a realiza aceste aspirațiuni ale noastre, nu numai în propriul nostru folos, ci și spre binele și mărirea patriei. Și legitimitatea unor asemenea aspirațiuni este negreșit incontestabilă.

Ea bine, un popor de o asemenea vitalitate și cu aspirațiuni de o asemenea legitimitate poate privi liniștit cu credință în viitorul său. Și — sunt convins — că poporul român, pe lângă toate greutățile firești, împreunate cu această mare problemă culturală, și în ciuda diferitelor piedeci artificiale încă existente, va da înainte din succes în succes, amăsurat împrejurărilor, când mai repede, când mai încet, dar' totdeauna cu paș sigur.

Unui asemenea succes frumos este dedicată și această frumoasă și importantă sărbare.

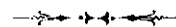
Un succes este acesta, care doar' ne îndreptățește a spera și alte succese. Dar' nu din singuraticele succese — ori cât de îmbucurătoare ar fi ele — ci din credința în Dumnezeu și din iubirea de neam își trage poporul român nădejdea într'un viitor mai frumos. Și aici se confirmă de non adevărul concepției creștinești, că din credință și iubire răsare nădejdea.

Planeze deci genii acestor virtuți cardinale creștinești și asupra sărbării noastre inaugurale, și când acești genii cu bătaia aripelor lor aduc în vibrație atmosfera națională, resimțată cu nobilă însuflețire toate inimile românești — ori unde s'ar afla — aceste vibrațiuni, căci sărbarea aceasta este — o sărbare națională istorică.

Ea însă — de-și spre marea mea părere de rău reținut prin debila mea sănătate — sunt cu tot sufletul în mijlocul d-voastre.

Birchiș, August 1905.

Alex. Mocsonyi.

Istoria, întrebuițarea și însemnarea luminărilor de ceară în cultul bisericii ortodoxe

(Urmare)

Devenind sub împăratul Constantin cel Mare eserțitarea cultului creștin liberă, se puteau sărbă de acum înainte toate procesiunile cu o pompă și mai mare, întrebuițându-se la ele o mulțime de luminări aprinse. Împăratul Constantin cel Mare a orânduit chiar întrebuițarea luminărilor în număr mare la procesiuni solemne, precum am amintit mai sus. Așa se făceau procesiuni de acest fel la priveghiarea de noapte înaintea sărbătorilor mari, apoi când se făcea litie, adecă ieșirea solemnă din biserică afară de oraș sau sat împreunată cu rugăciuni, spre a înduplecă pe Dumnezeu la depărtarea oare-cărui rău. Așisderea s'a ivit, dară în timpurile mai târzie, în biserica creștină datina, de a duce înaintea darurilor sante menite pentru cei bolnavi luminări aprinse.

Neputându-se cu sacramentul santei euharistii împărtași toți creștinii în biserică, și nu totdeauna, apoi eră acum în biserica veche datina, că diaconii duceau prea santele daruri bolnavilor acasă. În timpurile ulterioare le ducea aceste un preot, și anume din secolul al patrulea până la al patru-spre-zecilea fără de oreși-care solemnitate. În secolul XIV, însă se orânduî în biserica romano-catolică prin decrete papale, ca santele daruri să se ducă bolnavilor cu pompă deosebită, întrebuițându-se și luminări aprinse în număr însemnat. De și în biserica ortodox-orientală nu există orânduiri, prin cari la ducerea darurilor s'ar impune preoților observarea unei pompe solemne, totuș se pare, că și biserica noastră îndătina a duce prea santele daruri bolnavilor cu luminări aprinse, de oare-ce Leo Allațiu zice, că Grecii îndătinează a duce bolnavilor prea santele daruri chiar în țerile ocupate de Turci cu luminări aprinse. Ducerea solemnă a darurilor la bolnavi a aflat loc cu deosebire înainte de ocuparea imperului bizantin prin Osmanii, însă și după respirea lui nu a încetat, precum ne convingen din zisa lui Allațiu, măcar că creștinii aveau de a îndură multe persecutări din partea Turcilor și erau deci necesități

a întrelăsa ori ce solemnitate mai mare la exercitarea cultului lor.

În decursul timpurilor însă a încetat atât în biserica ortodox-orientală, cât și în cea romano-catolică datina, a duce preasfintele daruri bolnavilor cu pompă și cu un număr însemnat de luminări aprinse; ba în unele părți ale bisericii ortodox-orientale se îndătimează de prezent a duce sfintele daruri chiar fără de luminare.

Întrebându-se biserica la cultul divin luminări, ea corespunde nu numai prodății omului de a lua și obiectele din natură externă în cercul cultului creștin și a le face să servească spre premărirea lui Dumnezeu, ci ea se folosește de dănele și ca de simbolele multilaterale, spre a însemna cu ele parte adevărurile cele mai înalte dogmatice și morale, cari se cuprind în singuritățile rituri și ceremonii ale cultului public, parte spre a spori în modul acesta religiozitatea fiilor săi.

Calvinii însă, cari au refuzat întrebunțarea luminărilor în cultul lor divin, neagă ori ce însemnare simbolică a luminărilor și afirmă, că întrebunțarea lor la cultul divin în cele trei secole dintâiu a fost condiționată prin referințele triste, în cari se aflau creștinii; rădicându-se însă mai târziu religiunea creștină prin Constantin cel Mare la religiune de stat și fiind creștinilor de acuma înainte posibil a isprăvi funcțiunile lor liturgice în public, a devenit întrebunțarea luminărilor superflua.

Drept că în veacurile cele trei prime se sărbădă cultul divin mai mult noaptea și prin catacombe, și că din cauza aceasta întrebunțarea luminărilor eră neevitabilă, dară de aici nu rezultă încă, că luminile s'ar fi întrebunțat numai din cauza întunecului și nu și din punct de vedere simbolic, căci dacă luminile s'ar fi întrebunțat numai din cauza întunecului și nu și din punct de vedere simbolic, atunci de bună seamă că nu s'ar fi întrebunțat nici atunci, când creștinilor din secolii cei trei dintâiu li eră posibil a sărbădă câte odată servițul dumnezeesc ziua și în public. Ele se întrebunțau și în cazul acesta, și de aice rezultă, că motivul simbolic eră deciziv pentru întrebunțarea luminărilor la isprăvirea cultului creștin. De aceea și zice s. Ciril Ierusalimiteanul, un părinte bisericesc din secolul al patrulea, cu privire la însemnătatea simbolică a luminărilor: „Să împodobim astăzi cu bucurie candelile ca fii ai luminei; să-i aducem lui Hristos luminări de ceară ale luminei celei adevărate, pentru că lumina s'a arătat lumii spre luminarea popoarelor; să strălucim așadară în lumină și din lumină mai mult decât neaua, făcându-ne mai albi decât laptele, mai iluminați decât safirul, sburând în cer deasupra porumbilor nepătați, să alergăm așa în nouri întru întimpinarea lui Dumnezeu.

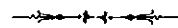
Dar nu numai în timpurile mai noue ci și în cele vechi întrebunțarea luminărilor la actele cultului nu rămăse fără atac. Se sculară și în secolii cei primi

mulți inimici ai credinței adevărate, cari au atăcat întrebunțarea luminărilor și însemnătatea lor înaltă cu toate mijloacele, ce li sta spre dispoziție.

Apărătorii credinței și tradițiunei adevărate însă, sfinții părinți și scriitorii bisericești au reînfrânt toate atacurile dușmanilor acestora, demonstrând în scrierile sale însemnătatea înaltă și multilaterală a luminărilor. Între părinții bisericești și-au câștigat mai ales meritul unui apurător zelos al luminărilor sântul Ierouim, carele prin argumente scoase din sânta scriptură și din tradițiune precum și din praxa și învățătura bisericești creștine combătă cu succes atacurile făcute în contra întrebunțării și însemnătății înalte a luminărilor în cultul creștin.

Între contrarii e mai ales de remarcat ereticul Vigilantiu, carele în scrierile sale ia în răs întrebunțarea luminărilor în cultul creștin, voind să arăte cu aceasta că creștinismul, carele se laudă cu curăția și demnitatea învățăturilor și a cultului său, a luat în cultul său multe obiceiuri din cultul păgân. Așa zice el: „Asemene ritului păgânilor vedem noi sub protest de religiozitate înfrodus (în biserică creștină) uzul, de a aprinde, lucind încă soarele, câtimi mari de luminări“. Așa o învinovățire absurdă nu o putură suferi părinții bisericești și în spețial sântul Ieronim, carele provocându-se la uzul bisericilor orientale îi respunse lui Vigilantiu la învinovățirea această cu următoarele cuvinte: „Prin toate bisericile orientului se aprind, lucind încă soarele, pe timpul cetirei evangheliei luminări, nu ca și când ar voi să se delătura cu aceasta întunerecul, ci în semn de bucurie“. Iară scriitorul bisericesc Isidor din Sevilla, induce încă și o altă cauză, zicând: „ca să se simbolizeze sub chipul luminei materiale acea lumină de care se zice în evanghelie: „Eră lumina adevărată, carea luminează pe tot omul ce vine în lume“.

(Va urma)

Aviz Catiheților nostri

Cu aprobarea Venerabilului Consistor diecezan apare în editura Tipografiei și Librăriei diecezane din Caransebeș: „Religiunea în școlile populare“ în două volume. Volumul I: „Elemente de Catihetică sau Metodica Religiunii de Petru Barbu, doctor în teologie și profesor seminarial“; volumul II: „Preparațiuni (la Cărțile de Religiune ale prof. Dr. Petru Barbu) de Petru Bizerea, învățător la școala de aplicație“.

Din volumul I s'au tipărit deja două coale, iar din volumul II partea primă și anume: Preparațiuni la Istoriele religioase-morale și Momente din viața lui Isus.

Fiind la începutul anului școlar și dorind a ușura propunerea Religiunii în școlile noastre populare, ne-am decis a pune coalele deja tipărite la dispoziția Onora-

șilor Catiheti, cari abonează întregul op. cam 30—35 coale, octav mare. Abonarea se face prin *trimiterea sumei de 4 cor. și a unei declarațiuni, că On. Catiheti abonează întregul op obligându-se a solvi eventualul rest din preț după primirea ultimelor coale.*

Tipografia și Librăria diecezană
Caransebeș

Varietăți

Sântirea bisericii din Borlova. Una dintre zilele cele mai solemne și pline de bucurie din viața poporului credincios din frunțașă comună Borlova a fost ziua de 16 August st. v. O zi de mângâiere sufletească, care va fi eternizată în analele comunii precum și în inimile credincioșilor și ale oaspeților participanți. Ziua aceasta triumfală a fost de un colorit dublu sărbătorește: sărbarea hramului bisericii Adormirea Născătoarei de Dumnezeu și sântirea sculpturii iconostasului și a picturii bisericii. Sântirea s'a efectuat prin P. O. D. Protopresbiter tractual Andreiu Ghidiu ca mandator episcopesc. Întimpinarea P. O. Domniei Sale a fost impozantă. La marginea satului comitetul parohial în frunte cu neobositul învățător pensionat D-l P. Radoiu întimpină pe distinsul delegat al P. S. S. D-lui Episcop diecezan, care răspunde în termeni calzi și pătrunzători. Întrarea în comună se face între urale nesfârșite, bubuitul pivelor și sunetul clopotelor. La biserică este așteptat de o lume imensă, care nu mai încâpea în spațioasa biserică. Sânta Liturgie s'a celebrat de Prea On. D. protopresbiter cu asistența preoților: Nicolae Cojocariu din Rueni-Turn și P. Radoiu din Jupa. Răspunsurile liturgice au fost cântate cu multă precizie de corul vocal al elevilor dela școala comună condus de dirigentul învățător George Neamțu din Borlova și dnii: Ioan Turcan, Filip Pop, M. Seracin candidați de preoție, Nicolae Drăgălina, D. Roșca, Ioan Adam învățători. Înălțător de inimi a fost momentul, când la priceasnă P. O. D. protopresbiter Andreiu Ghidiu a rostit o predică ocazională despre însemnătatea zilei solemne Adormirea Născătoarei de Dumnezeu îndemnând credincioșii a venera și ruga pe Maica Domnului, care mijlocește rugăciunile noastre la tronul ceresc. La finea Liturgiei se începe sântirea apei mici, la care au mai cooperat preoții: Eliseiu Drăgălina paroh în Borlova și Ioan Jucos din Zervești. În decursul Liturgiei s'a dat slave de puști de un spalier frumos de bărbați din comună cari toți aveau o ținută marțială și comanda a fost strict militară. După terminarea sfințirii apei a urmat sântirea internă și externă a bisericii, după ceremonialul prescriș, iar la fine s'a cetit numele donatorilor cari au contribuit cu suma de peste 4000 cor. la înfrumusețarea bisericii aducându-li-se mulțămintă în numele comunii bisericesti. Jertfa aceasta dovedește sentimentul religios-moral de care e stăpânit poporul comunei Borlova, mai ales dacă se ia în considerare, că jertfa

aceasta este făcută într'un an din cele mai rele economice. După serviciul dumnezeesc se întruni o cunună frumoasă de inteligența de aproape și departe la masa comună aranjată de comuna bisericască, care n'a lăsat nimic de dorit. După masă s'a întins o horă de inteligență și țărani cu o adevărată animație. Am dus cu noi dulci suveniri din frunțașă comună felicitând bravul și evlaviosul popor în frunte cu inteligența care este la culmea chemării sale. *Oaspele.*

Alte daruri frumoase Mănăstirei dela „Izvor“. „O adâncul bogăției și al înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu, cât sunt de nepătrunse judecățile lui și nedescoperite căile lui“. Astfel exclamă dumnezeescul dascăl al neamurilor sântul Apostol Pavel, în epistola sa către Romani c. 11, v. 33 admirând opera dumnezeirii. Când văd darurile frumoase oferite Mănăstirei dela „Izvor“ în acest veac al materialismului și când văd organele lui Dumnezeu inspirate spre a continua opera dumnezeirii, nu-mi vin alte cuvinte mai potrivite a exclama, decât: „O adâncul bogăției și înțelepciunii și al științei lui Dumnezeu! cât sunt de nepătrunse judecățile lui și neurmărite căile lui“. Provedința dumnezească în mod supranatural vine în ajutorul creaturilor inzestrate cu minte și libertate; și astfel fac progres minunat în calea spirituală. Așa este: „Dumnezeu lucrează în noi și a voi și a face precum îi place“. (Filipeni c. I. v. 13.) Modelele de virtute evanghelică, care vor rămânea tot-deauna neșterse din dipticul Mănăstirei dela „Izvor“ și prin care să continue lucrarea lui Dumnezeu sunt următorii: Prea Stimata și evlavioasa Doamnă Măria Miclău din Mehadia, cuprinsă de-o pietate adevărat creștinească, carea după cum am amintit în Nr. 8 al „Foaietei diecezane“ a. c. însași a luat inițiativa și ne-a colectat pentru Mănăstire aproape 500 cor. și care ne-a făcut un frumos chivot în valoare de 200 cor. Acum înțelegând că s'a terminat cu zidirea Mănăstirei, știind că podoaba Mănăstirei sunt oamenii devotați cu trup și suflet, cari au lăsat lumea și cele din lume, așa numiți „Călugări“ zic simțind lipsă de așa oameni, donează frumoasa sumă de 100 cor. cu scop religios ca să mă pot duce la Sântul Munte al Atonului, să caut un părinte bun Duhovnicesc pentru Mănăstirea dela „Izvor“; să caut un Călugăr desbrăcat de omul cel vechi și îmbrăcat în cel nou. Binecuvântată să fie memoria acestei pioase Doamne, care ne servește de exemplu viu în dărnicie. Mulțămintă lui Dumnezeu pentru darul ce-i-l-a dat. Domnul Dumnezeu să-i respătească ci însutit și înmuit aceste jertfe frumoase ce le-a făcut. Sub influința Sântiei Sale părintelui Ioan Popoviciu, paroh în Recița Montană, carele este entuziasmat pentru Mănăstire, ni s'au făcut campanele Mănăstirei. Și anume: Sântia Sa a donat o campană de 50 chile. Prea Stim. Domn Alexandru Crenian, director de bancă o campană de 90 chile și Mult Stim. Domn George Bocean, funcționar la Societate, o campană de 25 chile. De Dumnezeu bunul că de câte

ori vor glăsu aceste campane întru mărirea lui Dumnezeu și spre deșteptarea la rugăciune a bunilor creștini, să fie auzite și întru pomenirea evlavioșilor donatori. Mulțămirea noastră profundă și pe aceasta cale publică. Dumnezeu să primească aceste capane, întru mărirea prea sântului seu nume și spre sănătatea și ertarea păcatelor prea stimaților donatori. Pe sama „Fondului Călugăresc“ au mai contribuit Sânta biserică din Dognecea, 100 cor., George Vuc cu fiul său Ioan din Bocșa Română 100 cor., Reposatul George Potoccean din Dognecea 100 cor. Nistor Teica din Vrani 38 cor., N. N. din Broșteni 20 cor., Pavel Saduloviciu din Sârbova 30 cor., Nicolae Curescu din Lăpușnicel 10 cor., total 398 cor. Acești bani s'au depus la Institutul de credit și economii „Bocșana“. Mulțămirea noastră profundă și acestora. Dumnezeu să primească aceste marimonioase contribuiri întru pomenirea și ertarea păcatelor lor. Pentru Mănăstire au mai contribuit. Sântia Sa păritele Iosif Ieremia, preot în Călnic cu cinstita-i familie, 70 cor. Sânta biserică din Bocșa Montană 200 cor. Sânta Biserică din Ezeriș 100 cor. Sânta Biserică din Ocna de Fer 100 cor. Sânta Biserică din Recița Montană 40 cor. Sânta biserică din Vasiova 100 cor. Sânta Biserică din Rafna 40 cor. Iosif Jurecu din Vasiova 60 cor. Maria Groza preoteasă 10 cor. Sânta Biserică din Recița Română 40 cor. Filip Matei din Vasiova 5 cor. Moise Popeți din Cadar 10 cor. Sânta Biserică din Călnic 160 cor. Evlavioasa Domnișoară din Mehadia Măria Cincheza, ne-a donat un frumos mășai vânat pentru trebuințele bisericesti. Doamna Ecaterina Mergea, alt mășai iarăși pentru trebuințele bisericeii. Tuturor acestor evlavioși donatori le aducem mulțămiri publice. Bunul Dumnezeu să le dea toate cererile cele cătră mântuire; și vieța vecinică. Terminând zic: „Uitați-vă la neamurile cele din început și vedeți cine s'au încredințat Domnului și s'au rușinat, sau cine au îngăduit în frica lui și s'a părăsit“ (Sirah c. 2. v. 10). Mănăstirea din „Valea dela Izvor“ în 18 August 1905. *Macarie Gușcă*, ierodiacon.

Himen. *Eva Ogrin* și *Nicolau Velcu* fidanțați.

† Ioan Popasu

Di Dr. Constantin Popasu și P. O. D. protopop Andreiu Ghidiu au suferit de nou o grea lovitură după-ce în scurt răstimp au pierdut ambii ce le-a fost mai scump. Vineri în 26 August, după grele suferințe de 2 ani, suportate cu rară răbdare, a adormit în Domnul Di *Ioan Popasu*, fratele Diui Dr. Constantin Popasu. Regretatul s'a născut în Brașov, unde ș'a făcut și studiile elementare și cele secundare. Talentat fiind, s'a dedicat grelelor studii tehnice ale ingineriei de poduri și șosele, cari studii le-a urmat cu mult zăl și succes în Viena și apoi în Zürich (Șviteră), cel mai însemnat focalar în Europa pentru studii tehnice de felul acesta.

Terminând aceste studii, a fost aplicat de statul român în mai multe locuri, unde cră trebuință de dânsul. Răposatul în tot locul a lucrat cu conștiința izvorită din creșterea cea bună, ce a primit-o în familia, din care a eșit și nemuritorul nostru episcop *Ioan Popasu*, al cărui nume de botez i s'a dat, și al cărui nepot de frate a fost.

Prin această activitate conștiințioasă, împreună cu temeinice cunoștințe de specialitate, ajungând la oarecare renume, când peste Dunăre s'a făcut podul dela *Cernavoda*, al treilea pod mai mare din lume, inginerul Ioan Popasu în calitate de specialist a fost trimis în Germania la Aachen etc. pentru a supraveghea fabricarea ferului și gătirea părților constitutive ale podului așa, că la rădicarea acestui pod monumental și reposatului îi revine merit.

În urma studiilor fatigioase și ale desenurilor minuțioase, de lipsă la astfel de construcțiuni, sârmanul ș'a pierdut vederile și a fost constrins a se retrage din servit. S'a retras la fratele la sora și la cumnatul său, aci la *Caransebeș*, unde în ultimii doi ani — deși căutat cu multă îngrijire — i-a petrecut în întunecime totală, nefiindu-i dat să privească lumea aceasta, în care a lucrat cu atâta sîrguință. Familia a dat următorul anunț funebral:

Subscriși cu inimă înfrântă de durere Vă anunțăm în numele tuturor rudeniilor și amicilor încetarea din viață a scumpului și neuitatului nostru frate, cumnat și unchiu *Ioan Popasu* inginer, întâmplată în 8 Septemvrie (26 August) a. c. la 5 oare după amiază în al 53-lea an al etății. Rămășițele pământești ale scumpului decedat se vor depune spre vecinică odihnă Duminecă în 10 Septemvrie (28 August) la oarele 3 după amiază în cimiterul bisericeii gr. or. rom. din loc. *Caransebeș*, în 8 Septemvrie 26 August 1905. *Dr. Constantin Popasu*, frate; *Elena Olariu n. Popasu*; *Emilia Mureșian n. Popasu*, surori; *Andrei Ghidiu*, protopop; *Dr. Valeriu Olariu*; *Dr. Sever Mureșian*, cumnați; *Constantin T. Ghidiu*; *Lucia și Lucrețiu Mureșian*, nepot și nepoate.

Bibliografii

Studii de Istoria Bisericii Române contemporane de Nicolae Dobrescu. I Istoria Bisericii din România (1850 — 1895). București Tipografia „Bucurester Tagblatt“, str. Carageorgieviciu 7 — 9 1905.

Dr. Beke Manó. Aritmetică pentru școalele medii prelucrată de Aurel Ciortea, profesor, editura Librăriei Ciurcu, Brassó 1905.

Nicolae Dobrescu: Fragmente privitoare la Istoria Bisericii române. Budapesta. Institutul tipografic „Luceafărul“. 1905. Pag. 84, 8°. Prețul 1 cor. 20 fil.

Licitațiune minuende

Pe baza învinițării Ven. Consistor diecezan dtdo 23 Maiu 1905. Nr. 1502 E. se escrie licitațiune minuendă pentru facerea din nou alor două porți din fer covăcit la curtea bisericii din comuna **Câlnic** (Kölnik) protopresbiteratul Boșei.

Prețul de exclamare este de 649 cor. 60 fil.

Licitațiunea se va ține în 11/24 Septemvrie 1905. la 11 ore ante-meridiane în oficiul școalei de băeți.

Reflectanții vor avea să depună înainte de ținerea licitațiunii vadiul de 10% din prețul exclamării în bani gata ori în hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de spese și măsuri se pot vedeă la oficiul parohial din Câlnic.

La licitațiune se vor admite numai bărbați esperti, probati și de omenie, cari pot dovedi, că au mai efep-tuit astfel de lucrări bine și fără proces.

Câlnic, din ședința comitetului parohial ținută la 31 Iulie 1905. 3—3 [40]

George Crăciun

preș. com. par.

Sofronie Andrițoiu

not. com. par.

Concurse

Pentru ocuparea definitivă a postului de paroh în parohia de clasa II-a din Comuna gr. or. română **Docrița**, protopresbiteratul Panciovei, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în organul eparhial „Foaia Diecezană“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială, constătătoare din 34 jugere de pământ arător, după care sunt a se purtă sarcinele publice.

2. Cuartir liber și grădină corespunzătoare.

3. Birul uzat în confiniul militar.

4. Stola statorită în mod provisor de Ven. Consistor diecezan și sinodul eparhial.

Doritorii de a ocupă acest post au să trimită suplicile instruate conform Statutului organic și Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Dobrița, Prea Onoratalui oficiu protopresbiterat gr. or. român al Panciovei în Satul Nou (Réva Ujfalu)

Recurenții sunt poftiți, cu prealabilă concesiune a protopresbiterului tractual, a se prezentă în s. biserică română gr. or. din Dobrița în vr'o Duminecă ori sârbătoare, dar nu în ziua alegerii.

În fine se obsărvă, că intrucât nu vor recurge recurenți cu calificațiune pentru parohii de clasa II-a se admit în candidație și recurenții cu calificațiune de clasa III-a.

Dobrița, din ședința comitetului parohial ținută în 6/19 August. 1905. 3—3 [41]

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine:

Trifon Miclea,

protopresbiter tractual.

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan, Nr. 179 B ex 1905, se escrie concurs pentru întregirea postului de preot la parohia de clasa a II. din **Partoș**, protopresbiteratul Ciacovei, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană.“

Emolumentele sunt:

1. Una sesiune parohială constătătoare din 30 jugere pământ arător, după care alesul are să supoarte sarcinele publice.

2. Birul și stola uzuată.

Conform §-lui 8 din Regulamentul pentru parohii, preoteasa văduvă are drept la jumetate din venitul parohiei un an întreg după moartea preotului, adecă până la 6/19 Ianuarie 1906.

Se observă, că în caz de nu vor competă indivizi cualificați pentru parohii de clasa II-a, se vor alege și indivizi cualificați pentru parohii de clasa III-a.

Doritorii de a ocupă acest post, au a-și trimitte petițiile lor instruate conform Statutului organic și Regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial din Partoș, Prea On. Oficiu protopresbiterat al Ciacovei, în Ciacova.

Ceice reflectează la acest post, sunt poftiți a se prezentă, cu prealabila invoire a Prea On. Domn protopresbiter, în vre-o Duminecă ori sârbătoare în s. biserică spre a-și arată desteritatea în cântarea bisericască și oratorie, nici decum însă în ziua alegerii.

Dat în Partoș din ședința comitetului parohial ținută la 10 Iulie 1905. 3—3 [37]

Ioan Coșariu m. p.

preș. com. paroh.

Petru Doboș m. p.

not. com. paroh.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan dtdo 2 Iulie a. c. Nr. 1898 Șc. ex 1905, pentru întregirea postului învățătoresc din **Sacoșul-Unguresc**, protopresbiteratul Buziașului, se escrie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia Diecezană,“ pe lângă următoarele emolumente:

1. Salarul anual 600 cor.

2. Locuință cu 2 odăi și grădină de legumi.

3. Pentru lemne învățătorului 88 cor.

4. Pentru încălzirea salei de învățământ 40 cor.

5. Două jugere de pământ, parte arător, parte fânață.

6. Pentru adunări și conferințe învățătoarești 30 cor.

7. Pentru scripturistică 24 cor.

8. Pentru curățitul și încălzitul salei de învățământ 32 cor.

Dela înnormântări, unde va fi poftit 1, cor.

Pentru serviiți prestate în alte comune, nu se acordă nici un emolument.

Învățătorul ales este îndatorat a purtă cantoratul în și afară de biserică, a compune socoțile bisericesti,

ale cultului și ale fondului școlar, precum și alte agende ale comitetului și sinodului parohial; pentru aceste servicii i-se acordă 40 cor.

Reflectanții la acest post sunt poftiți, ca recursurile lor provăzute cu documentele prescrise, adresate comitetului parohial din Sacoșul-Unguresc, să le înainteze Prea On. Oficiu protopresbiteral în Buziaș și a se prezentă în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică din loc.

Ceice vor dovedi cunoștințe în muzica instrumentală vor fi preferiți.

Sacoșul-Unguresc, din ședința comitetului parohial ținută în 20 Iulie 1905. 2—3 [39]

George Popoviciu m. p. **George Maghețiu** m. p.
peș. com. par. not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa*, protopresbiter.

Pentru întregirea postului de învățător dela școala conf. gr. or. din **Partoș**, cu termin de 30 de zile dela prima publicare.

Emolumentele :

1. Salarul învățătoresc 600 cor.
2. Lemne pentru învățător 2 stânjani.
3. 3 $\frac{3}{4}$ jug pământ arător și fânaț.
4. Pentru scripturistica 12 cor.
5. Dela înmormântări, unde va fi poftit. 1 cor.
6. Cortel liber, grădină în edificiul școalei, constătător din 2 chilii, culină și grajd.

Alesul învățător este dator, pe lângă instrucția școlară prescrisă de lege, a purtă cantoratul în și afară de biserică, a instrui tinerimea școlară în cântările bisericesti; apoi la purtarea agendelor comitetului și sinodului parohial precum și facerea socoților bisericesti și de cult, fără altă remunerațiunii; în fine este dator a suportă după salar și pământ toate sarcinile.

Pentru servicii învățătoresți prestate înainte de ocuparea acestui post, comuna nu acordă nici un emolument.

Doritorii de a ocupă acest post au a-și așterne supliciiile de concurs, adresate comitetului parohial, Prea On. Oficiu protopresbiteral în Ciacova și a se prezentă în vre-o Duminică ori sârbătoare în sânta biserică.

Dat în Partoș, din ședința comitetului parohial ținută la 10 Iulie 1905. 3—3 [38]

Ioan Coșariu m. p. **Petru Doboș** m. p.
peș. com. par. not. com. par.

Pentru întregirea definitivă a postului de învățător la școala confesională gr. ort. rom. din **Bucoveț** și **Sarazani** protopresbiteratul Făgetului se escriu concurse cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Redactor responsabil: **Dr. Petru Barbu**

Emolumentele împreunate cu acest post sunt :

1. Bucoveț

1. Salar în bani gata 464 cor.
2. 9 Hl. grâu.
3. 9 Hl. cucuruz.
4. Pentru conferință 20 cor.
5. Pentru scripturistica 16 cor.
9. Pentru adunarea generală 20 cor.
7. Pentru lemne 64 cor. și adecă 30 cor. pentru sala de învățământ, iar pentru învățător 34 cor.
8. 2 jugere pământ extravilan, care aduce un venit anual de 36 cor, după care alesul învățător va aveă să poarte toate sarcinile publice.
9. Pentru servitorul școalei 20 cor.
10. Locuință liberă în edificiul școalei cu o grădină de 1 juger cat.
11. Pentru participarea la înmormântări cu liturgie 1 cor, 20 fil. fără liturgie 80 fil.

2. Sarazani

1. Salarul învățătoresc în bani gata 600 cor.
2. Scripturistica 4 cor.
3. Lemne pentru încălzirea salei de învățământ 40 cor.
4. Pentru servitorul școalei 10 cor.
5. Locuință liberă cu grădină de 1400 st. □
6. Dela înmormântări unde va fi poftit 40 fil. Alesul învățător este îndatorat a purtă cantoratul în sft. biserică și a purtă scripturistica în comitetul și sinodul parohial, a compune socoțile cultului și ale bisericii.

Pentru servicii prestate înainte de ocuparea acestui post, comuna nu acoardă alesului nici un fel de emolument, decât cele indicate aici.

Doritorii de a ocupă acest post au a-și așterne petițiunile instruate conform normelor din vigoare în termenul deschis la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Făget.

Comitetul parohial dorește, ca recurenții să se prezinte în vre-o Duminică ori sârbătoare în sfânta biserică, dar nici decum în ziua de alegere.

Făget în 29 Iulie 1905 1—3 [42]

În conțelegere cu comitetele parohiale *Sebastian Olariu* protopresbiter.

Trei Culegători tipografi

află aplicare imediată în Tipografia noastră diecezană.

Administrațiunea

Tipografiei și librăriei diecezane.

Tiparul și editura Tipografiei diecezane în Caransebeș.